

ความหลากหลายของพันธุ์ปลาแม่น้ำมูน
ตอนกลางและป่าทามราชีไศล

ความหลากหลายของพันธุ์ปลา แม่น้ำมูนตอนกลางและป่าทามราซีไศล >>

การหาปลาจัดเป็นอาชีพหลักอีกอาชีพหนึ่งของชาวบ้านในแถบลุ่มน้ำมูนตอนกลางแห่งนี้ นอกเหนือจากการทำนา ทำไร่ และการเลี้ยงวัว-ควาย โดยมีแหล่งทรัพยากรที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพมีระบบนิเวศของแม่น้ำโขง แม่น้ำมูนและป่าทามราซีไศลที่เชื่อมต่อกันในช่วงฤดูฝน ซึ่งจะมีช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำ จากช่วงที่ระดับน้ำอยู่ในปริมาณริมฝั่งของแม่น้ำมูน เมื่อเข้าสู่ฤดูฝนปริมาณน้ำจะเพิ่มขึ้นจนไหลเข้าท่วมป่าทาม ช่วงนี้ชาวบ้านจะเรียก “ฤดูน้ำแดง” หลังจากนั้นปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงที่เพิ่มระดับขึ้นได้หนุนเข้าสู่แม่น้ำมูนทำให้ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนท่วมหลากเข้าสู่ป่าทามราซีไศลซึ่งชาวบ้านก็จะเรียกช่วงนี้ว่า “ฤดูน้ำหลาก” ทำให้ระบบนิเวศของสายน้ำทั้งของแม่น้ำโขง แม่น้ำมูน และป่าทามราซีไศลเชื่อมต่อกัน ทำให้สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศเหล่านี้มีแหล่งที่อยู่อาศัยและวางไข่ได้เป็นบริเวณกว้างโดยเฉพาะปลาซึ่งมีแหล่งวางไข่ที่เหมาะสมกับการขยายพันธุ์ หลังจากหมดฤดูน้ำหลากปริมาณน้ำในป่าทามก็จะลดลงเรื่อยๆ ปลาที่จะอพยพกลับลงสู่แม่น้ำมูนและแม่น้ำโขง รอจนถึงฤดูน้ำหลากก็จะกลับเข้ามาวางไข่ในป่าทามอีกครั้ง เป็นวัฏจักรหมุนเวียนเช่นนี้ไปทุกปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีปลาต่างชนิดพันธุ์จำนวนมากพากันอพยพจากแม่น้ำโขงและแม่น้ำมูนเข้ามาวางไข่

ในป่าทามราชสีไศล ช่วงนี้ไทบ้านจะหันมาประกอบอาชีพหาปลากันเป็นส่วนใหญ่ จนมีคำกล่าวที่ว่า “คนที่ไม่หาปลาเลย คือ คนที่อยู่ในธาตุซึ่งเป็นคนที่ตายแล้ว เท่านั้น” ซึ่งคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทางน้ำ โดยเฉพาะพันธุ์ปลาที่มีมากมายจนไม่มีไทบ้านคนไหนในแถบนี้ที่จะไม่หาปลาเลย

เมื่อน้ำแห้งจนเหลือเพียงแหล่งน้ำขังในป่าทาม เช่น กุด หนอง ฮอง ปลาที่อพยพกลับไม่ทันหรือยังหากินอยู่ในบริเวณนี้จะเข้าไปอาศัยอยู่ในกุด หนอง และฮอง ป่าทามก็จะปรับสภาพเข้าสู่ผืนป่าไม้ขนาดเล็กที่มีทั้งไม้พุ่ม ไม้หนาม ไม้เลื้อย พืชตระกูลหญ้ารวมทั้งพืชน้ำต่างๆ อีกครั้ง เมื่อย่างเข้าสู่ฤดูหนาวและฤดูร้อน ไทบ้านก็จะออกหาปลาตามแหล่งน้ำขังต่างๆ ในป่าทาม ในฤดูเหล่านี้

ปลาที่ไทบ้านหาได้ก็จะนำมาเป็นอาหารซึ่งถือได้ว่าเป็นอาหารหลักของ ไทบ้านในแถบนี้ก็ได้ หากหาปลาได้ปริมาณมากไทบ้านก็จะนำไปขายโดยจะมี พ่อค้าแม่ค้าเข้ามารับซื้อไปขายในตลาดและชุมชนใกล้เคียง นอกจากนั้นไทบ้าน ยังนำปลามาแปรรูปเพื่อให้สามารถเก็บไว้บริโภคได้นานอย่างการทำปลาแดก หรือปลาร้า โดยจะทำไว้บริโภคในครัวเรือนและนำออกขายอีกด้วย ทำให้ ไทบ้านมีรายได้เสริมและรายได้หลักให้กับครอบครัวซึ่งทำให้ระบบเศรษฐกิจ ในชุมชนมีความมั่นคง

ในอดีตไทบ้านมีการนำปลามาแลกเปลี่ยนแทนการซื้อขายกันระหว่าง คนในชุมชนเดียวกันและชุมชนใกล้เคียงจนกลายเป็นวัฒนธรรม “ปลาแลกข้าว” ซึ่งช่วยให้คนในชุมชนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่ร่วมกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เกิดความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันจนแน่นแฟ้นกลายเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ของไทบ้านในแถบนี้ซึ่งเรียกกันว่า “วัฒนธรรมเสี้ยวเหยงเหยงซัก” ซึ่งเป็น วัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ไทบ้านยังมีการไปมาหาสู่กัน นำของที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนกันเป็นวัฒนธรรมที่งดงาม

งานวิจัยเรื่องพันธุ์ปลาของนักวิจัยไต้หวันซึ่งได้อาศัยประสบการณ์ในการหาปลาเป็นประจำและหาปลาเป็นอาชีพจนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องพันธุ์ปลาเป็นอย่างดี ได้ร่วมกันระดมชนิดพันธุ์ปลาพบว่า มีพันธุ์ปลาทั้งหมด ๑๑๕ ชนิด เป็นปลาธรรมชาติประจำถิ่น ๗๙ ชนิด ปลาอพยพจากแม่น้ำโขง ๓๓ ชนิด และเป็นปลาที่มีการนำมาเลี้ยงแล้วขยายพันธุ์ลงสู่แม่น้ำมูลและป่าทาม ซึ่งถือว่าเป็นปลาต่างถิ่นอีก ๓ ชนิด

ความรู้เรื่องพันธุ์ปลาของนักวิจัยไต้หวันสามารถสรุปได้ว่าปลาธรรมชาติที่พบเป็นปลาที่อาศัยและหากินตามแม่น้ำมูล ๕๙ ชนิด อาศัยและหากินตามกุด หนอง ฮอง ฮอง ๖๓ ชนิด อาศัยและหากินตามหลืบหิน ๒๒ ชนิด อาศัยและหากินตามขอนไม้ ๒๕ ชนิด อาศัยและหากินตามวัง ๒๙ ชนิด อาศัยและหากินตามสระน้ำและทุ่งนา ๑๐ ชนิด อาศัยและหากินตามน้ำไหล ๒๖ ชนิด อาศัยและหากินตามพุ่มไม้ในแหล่งน้ำป่าทาม ๒๐ ชนิด ทั้งนี้ปลาบางชนิดอาศัยและหากินในระบบนิเวศย่อยมากกว่า ๑ ระบบนิเวศ

ระบบนิเวศย่อยในป่าทามยังเป็นแหล่งวางไข่ที่สำคัญของปลาธรรมชาติ โดยพบว่า มีปลาที่วางไข่ตามแม่น้ำมูล ๒๓ ชนิด วางไข่ตามกุด หนอง ฮอง ๑๙ ชนิด วางไข่ตามหลืบหิน ๔ ชนิด วางไข่ตามขอนไม้ ๑๔ ชนิด วางไข่ตามวัง ๓ ชนิด วางไข่ตามสระน้ำและทุ่งนา ๒ ชนิด วางไข่ตามน้ำไหล ๓๓ ชนิด และวางไข่ตามพุ่มไม้ในแหล่งน้ำป่าทาม ๑๐ ชนิด วางไข่ในรูดินริมฝั่งน้ำซังที่เป็นโคลน ๒ ชนิด และวางไข่ฝังดินบริเวณหาด ๑ ชนิด

นอกจากนั้นยังพบว่าในจำนวนปลาธรรมชาติ ๑๑๒ ชนิด มีพันธุ์ปลาเพียงชนิดเดียวคือ ปลาหมากผาง ที่มีแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหากิน และแหล่งวางไข่ที่เดียวกัน และมีพันธุ์ปลาที่ไม่ทราบแหล่งวางไข่หรือไข่แล้วปล่อยให้ตามน้ำ ๓ ชนิด

:: ฤดูกาลกับพันธุ์ปลาในป่าทามราชสีไศล ::

นักวิจัยไทยบ้านได้แบ่งฤดูกาลพบปลา ตามวัฏจักรการเปลี่ยนแปลงของน้ำในแม่น้ำมูลและป่าทามราชสีไศลออกเป็น ๔ ฤดู คือ

๑. ฤดูแล้งเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พบพันธุ์ปลาจำนวน ๖๕ ชนิด
๒. ฤดูน้ำแดงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม พบพันธุ์ปลาจำนวน ๒๔ ชนิด
๓. ฤดูน้ำหลากเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พบพันธุ์ปลาจำนวน ๘๑ ชนิด
๔. ฤดูน้ำตเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม พบพันธุ์ปลาจำนวน ๖๕ ชนิด

:: การอพยพขึ้นลงพันธุ์ปลาจากแม่น้ำโขง ::

ในช่วงฤดูฝนน้ำจากแม่น้ำโขงและแม่น้ำมูลไหลเอ่อเข้าสู่ป่าทามราชสีไศล ทำให้กลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ เป็นที่หากินและวางไข่ของพันธุ์ปลานานาชนิด ซึ่งมีปลาที่อพยพจากแม่น้ำโขงจำนวน ๓๓ ชนิด ดังตารางการอพยพขึ้นลงของปลาดังต่อไปนี้

ตารางการอพยพขึ้นลงของปลาจากแม่น้ำโขง

ลำดับ	ชื่อปลา	การอพยพขึ้น-ลงของปลาจากแม่น้ำโขงสู่แม่น้ำมูลและป่าทามราชสีไศล												
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๑	ปลากดขาว							x	x				o	o
๒	ปลากดเหลือง							x	x				o	o
๓	ปลาแก้ว					x	x						o	o
๔	ปลาขม					x	x	x	x				o	o
๕	ปลาเวียนไฟ หางแดง					x	x						o	o
๖	ปลาค้าว						x	x		o	o			
๗	ปลากุยงาม								x	x	x		o	o
๘	ปลาชวยหาง แดง							x	x				o	o
๙	ปลาชิวหัวแข็ง หางเหลือง							x	x				o	o
๑๐	ปลาแปบหาง กั้น							x	x				o	o
๑๑	ปลาชิวข้าว					x	x						o	o
๑๒	ปลาเต็งดำ					x	x						o	o
๑๓	ปลาเต็ง หางแดง					x	x						o	o
๑๔	ปลาน้ำอ้อย หรือปลาบึกไก่					x	x						o	o
๑๕	ปลาแซ่ดำ									x	x		o	o
๑๖	ปลาบั้ง									x	x		o	o
๑๗	ปลาผอ								x	x	x		o	o
๑๘	ปลาเผาะ						x	x		o	o			

ลำดับ	ชื่อปลา	การอพยพขึ้น-ลงของปลาจากแม่น้ำโขงสู่แม่น้ำมูลและป่าทามราชินีไศล											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑๙	ปลาเพี้ยขาว						X	X			0	0	
๒๐	ปลาอีเก๋าหรือ ปลาเพี้ยดำ								X	X		0	0
๒๑	ปลาเวียนไฟ					X	X					0	0
๒๒	ปลาเขิน					X	X					0	0
๒๓	ปลาหัวหลุน หางดำ							X	X			0	0
๒๔	ปลาหัวหลุน หางเหลือง					X	X					0	0
๒๕	ปลาหนุหาง แดง					X	X					0	0
๒๖	ปลาปลอม หรือปลาขี้โก้					X	X					0	0
๒๗	ปลาจอกดำ					X	X					0	0
๒๘	ปลาจอกขาว					X	X					0	0
๒๙	ปลาไล่ตัน ตัวผู้						X	X			0	0	
๓๐	ปลาไล่ตัน ตัวเมีย												
๓๑	ปลาอีไท						X	X			0	0	
๓๒	ปลาอีไท ข้างลาย						X	X			0	0	
๓๓	ปลาอีไท หางขาว						X	X			0	0	

หมายเหตุ X การอพยพขึ้นจากแม่น้ำโขงสู่แม่น้ำมูล
O การอพยพจากแม่น้ำมูลลงสู่แม่น้ำโขง

:: พันธุ์ปลาเมื่อมีการสร้างเขื่อนราษฎ์ไศล (พ.ศ.๒๕๓๖-พ.ศ.๒๕๔๓) ::

หลังจากมีการสร้างเขื่อนราษฎ์ไศลได้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งบนบกและในน้ำ ซึ่งทรัพยากรที่มีอยู่ล้วนแล้วแต่เกือบหมดให้วิถีชีวิตของชาวบ้านในแถบนี้มีความเป็นอยู่ที่ดี สำหรับประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรทางน้ำโดยเฉพาะพันธุ์ปลาต่างๆ ที่มีอยู่ในแม่น้ำมูลและแหล่งน้ำในป่าทามราษฎ์ไศลที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำโขงทุกปีจะมีวัฏจักรการขึ้นลงของพันธุ์ปลาจากแม่น้ำโขงสู่แม่น้ำมูลและป่าทามในช่วงฤดูน้ำหลาก เขื่อนราษฎ์ไศลจึงปิดกั้นวงจรการอพยพพันธุ์ปลาต่างๆ ที่เข้ามาหากินและวางไข่ตามฤดูกาลในป่าทามซึ่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารและแร่ธาตุที่เป็นประโยชน์ต่อการขยายพันธุ์ เนื่องจากป่าทามมีสภาพดินที่มิถือเอื้ออำนวย และเป็นแร่ธาตุชั้นเยี่ยมของปลาช่วงที่เขื่อนกักเก็บน้ำ พบว่าพันธุ์ปลาในแม่น้ำมูลและป่าทามลดจำนวนลง ส่งผลให้ชาวบ้านต้องประสบกับปัญหาด้านอาชีพการปลามากจากที่เคยหาปลาได้ปีละมากๆ กลับหาได้น้อยลงรวมทั้งความหลากหลายของชนิดพันธุ์ที่ลดน้อยลงตามไปด้วย

งานวิจัยชาวบ้านพบว่า ในช่วงที่เขื่อนราษฎ์ไศลเก็บกักน้ำคือในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๓ ทำให้พันธุ์ปลาหายไป ๑๕ ชนิด ในจำนวนนี้มี ๑๒ ชนิดที่เป็นปลาอพยพ อีกทั้งเป็นปลาเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน ซึ่งปลาที่หายไปเป็นปลาที่ขายได้ราคาดี ได้แก่ ปลาขบ ปลาเข้ดำ ปลาเข้เหลือง ปลาเค็งดำ ปลาจอก ปลาจอกขาว ปลาจอกดำ ปลาชวยหางแดง ปลาเพี้ยะขาว ปลาสุตหางขาว ปลาหมากผาง ปลาอีตบ ปลาเหล่านี้เป็นปลาจากลุ่มน้ำมูลตอนล่างและจากแม่น้ำโขงที่อพยพเข้ามาในป่าทามในช่วงฤดูน้ำหลาก เมื่อเขื่อนราษฎ์ไศลปิดกั้นเส้นทางการอพยพขึ้นลงตามธรรมชาติที่เคยเป็นมา ทำให้ปลาเหล่านี้สูญหายไปจากแม่น้ำมูลและป่าทามราษฎ์ไศล ขณะที่

ปลาอื่นๆ เกือบทั้งหมดแม้ว่า
ยังคงพบ อยู่แต่ปริมาณที่
พบนั้นน้อยมาก เนื่องจาก
ระบบนิเวศเปลี่ยนไปจากน้ำ
ที่ไม่ลึกมากและมีการไหล
หมุนเวียนกลายเป็นน้ำลึก
และนิ่งไม่เหมาะแก่การหากิน
และวางไข่ของปลา ซึ่งตาม
ธรรมชาติของปลานักจะชอบ
หากินและวางไข่ในแหล่ง
น้ำไหลหรือมีการถ่ายเทของ

• ปลาที่ได้จากการลงค้อนในป่าทามราษฎร์ไศล

สายน้ำ ส่งผลให้ปลาไม่สามารถปรับตัวได้ดีอย่างเช่น ปลาเขื่อนหายากมาก
ในช่วงที่สร้างเขื่อนและเก็บกักน้ำเพราะปลาเขื่อนชอบอาศัยอยู่ตามบริเวณ
ที่รกรกๆ ตามจอก แหน น้ำไม่ลึกและไหลเวียน เมื่อมีการปิดเขื่อนราษฎร์ไศล ทำให้
น้ำลึกและนิ่งเมื่อระบบนิเวศที่เคยอยู่เปลี่ยนไปจึงทำให้เขื่อนลดจำนวนลง
ในทางกลับกันมีปลาบางชนิดที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ปลาชะโด ซึ่งเป็น
ปลานักล่าจะกินปลาคู่ด้วยกันเป็นอาหาร เช่น กินปลาแก้วและปลาอื่นๆ ที่มีขนาด
เล็กกว่าทำให้จำนวนปลาเหล่านั้นลดจำนวนลงและยังมีปลานักเบ้าที่เพิ่มปริมาณ
ขึ้นแต่ไม่สามารถนำมาเป็นอาหารได้เพราะเป็นปลามีพิษทั้งที่ก่อนสร้างเขื่อน
สามารถนำมาประกอบอาหารได้ เมื่อไต่บ้านจับมากินทำให้ได้รับอันตรายจาก
พิษของปลานักเบ้า ด้วยลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ปลาในป่าทามช่วงการเก็บ
กักน้ำมีลักษณะที่ไต่บ้านเรียกว่า “มีเหมือนไม่มี”

การที่ระบบนิเวศเปลี่ยนไปนอกจากทำให้จำนวนปลาและชนิดพันธุ์ปลาลดลงแล้ว ยังทำให้ไต่บ้านไม่สามารถใช้เครื่องมือหาปลาพื้นบ้านได้ (ดูรายละเอียดในบทเครื่องมือหาปลา) ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงทางอาหารและทาง

เศรษฐกิจของครอบครัวในชุมชนรอบป่าทามทำให้บางคนต้องอพยพไปทำงานหรือขายแรงงานต่างจังหวัดเพื่อนำเงินมาช่วยเหลือจุนเจือครอบครัว

:: พันธุ์ปลาเมื่อเปิดเขื่อนราษีไศล (พ.ศ.๒๕๔๓-๒๕๔๗) ::

การเปิดประตูระบายน้ำในปี พ.ศ.๒๕๔๓ ทำให้ปลาที่หายไปช่วงปิดเขื่อนได้กลับมาสู่ป่าทาม โดยงานวิจัยไทบ้านพบว่ามีปลาทั้งหมด ๑๐๘ ชนิดในจำนวนนี้มีปลา ๘ ชนิดที่ช่วงปิดเขื่อนไม่พบเลย หลังจากมีการเปิดประตูเขื่อนพบปลาเหล่านี้กลับคืนมา คือ ปลาแ่นดำ ปลาเค็งดำ ปลาจอก ปลาจอกขาว ปลาจอกดำ ปลาอีตบ ปลาสุตหางขาว ปลาหมากผาง ปลาที่เคยพบก่อนการสร้างเขื่อนและได้หายไปในช่วงที่ปิดเขื่อนแม้มีการเปิดเขื่อนแล้วยังไม่พบมี ๔ ชนิดได้แก่ ปลาขบ ปลาแ่นเหลือง ปลาชวยหางแดงและปลาเพ็ชชะว ส่วนปลาที่เคยมีในช่วงปิดเขื่อนและมีปริมาณน้อยมากนั้น พบว่าหลังจากมีการเปิดเขื่อนปลาเกือบทุกชนิดมีปริมาณเพิ่มขึ้น

การศึกษาของนักวิจัยไทบ้านข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการเปิดเขื่อนราษีไศลส่งผลให้ระบบนิเวศป่าทามราษีไศลกลับคืนสู่สภาพที่เหมาะสมกับการเป็นที่อยู่อาศัยและวางไข่ของปลา แม้ว่าจะยังไม่อุดมสมบูรณ์ด้วยต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับสภาพคืนสู่ระบบนิเวศเดิม

อย่างไรก็ตามปลาในป่าทามราษีไศलयังมีจำนวนน้อยกว่าก่อนการสร้างเขื่อนเนื่องจากท้ายเขื่อนราษีไศลลงไปยังมีเขื่อนปากมูนที่ปิดกั้นการอพยพของปลาจากแม่น้ำโขงซึ่งเป็นสาเหตุหลักในการลดลงของปลาในลุ่มน้ำมูนและในป่าทามราษีไศล

ตัวอย่างพันธุ์ปลาแม่น้ำมูนตอนกลางและป่าทามราชสีไศล

๑. ปลาเข็ม

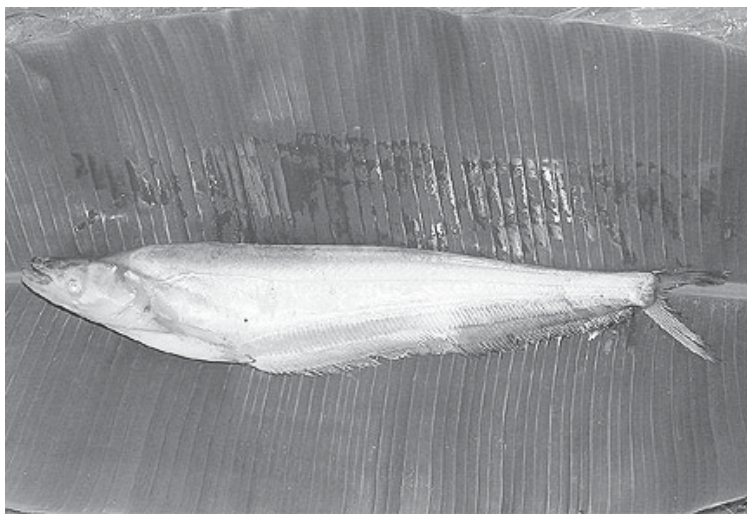
ลักษณะปากกว้าง แก้มใหญ่มีจุดดำ มีเกล็ดเล็กละเอียด เป็นปลาค้างวัง พบในช่วงเดือน ๖-๗ (พฤษภาคม-มิถุนายน) อยู่โดดเดี่ยวในน้ำตื้นบริเวณหนอง ทั้งน้ำนิ่งและน้ำไหลเคลื่อนไหลเร็ว ไม่ดุร้าย วางไข่ช่วงเดือน ๖-๘ (พฤษภาคม-กรกฎาคม) วางไข่ตามน้ำไหล อาหารที่กินคือ กุ้ง แมลง สัตว์เล็กๆ ได้เดือน น้ำหนักก่อนสร้างเข็มประมาณ ๒๕๐ กรัม ความยาว ๒๐ เซนติเมตร น้ำหนักหลังเปิดเข็มประมาณ ๑๐๐ กรัม ความยาว ๑๕ เซนติเมตร ช่วงปิดเข็มยังมีอยู่ เครื่องมือที่ใช้จับปลาเข็ม ได้แก่ แห สวิง ราคาภิโกรัมละ ๘๐ บาทขึ้นไป

๒. ปลาเค็งหางแดง

ลักษณะคล้ายปลาคังแต่หางมีสีแดง ชอบอยู่นิ่งๆ ไม่คุ้ยหา อยู่ตามวังหินตามหลืบถ้ำหิน วางไข่ช่วงเดือน ๖-๙ (พฤษภาคม-กรกฎาคม) วางไข่ตามถ้ำหิน น้ำลึก หวงไข่ อาหารที่กิน คือ ไล่เดือน ปลาหมูเล็ก น้ำหนักก่อนสร้างเขื่อนประมาณ ๒๐ กิโลกรัม ความยาว ๗๐ เซนติเมตร น้ำหนักช่วงเปิดเขื่อนประมาณ ๒๐ กิโลกรัม ความยาว ๗๐ เซนติเมตร ช่วงปิดเขื่อนไม่มี เครื่องมือที่ใช้จับ ได้แก่ แห เบ็ดราว ราคา กิโลกรัมละ ๑๐๐ บาทขึ้นไป

๓. ปลานาง

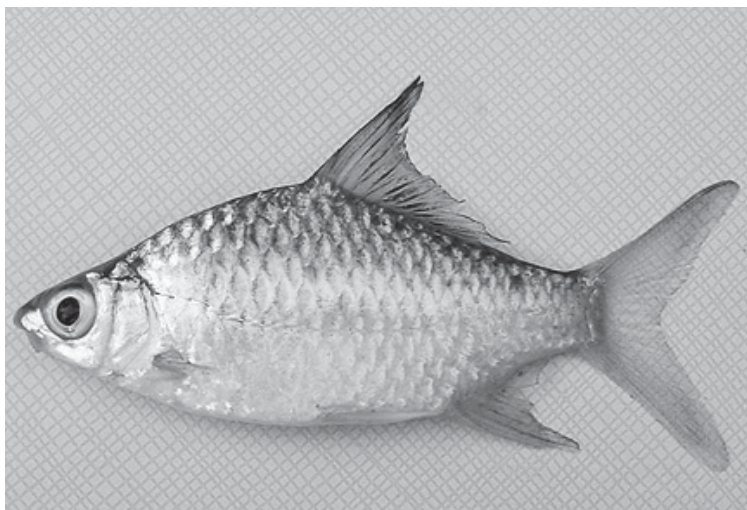
ลักษณะคล้ายปลาเข็มแต่หัวเล็กกว่า ไม่ดุร้าย ชอบอยู่เป็นฝูงบริเวณ
วังน้ำลึก ไม่ชอบอยู่น้ำนิ่ง อาหารที่กิน คือ ตะไคร่น้ำ ใส้เดือน แมลง ปลวก
วางไข่ตลอดทั้งปี วางไข่บริเวณน้ำไหล น้ำมูน กุด น้ำหนักก่อนสร้างเขื่อน
ประมาณ ๓ กิโลกรัม ความยาว ๕๐-๖๐ เซนติเมตร น้ำหนักช่วงที่
เปิดเขื่อนประมาณ ๓ กิโลกรัม ความยาว ๕๐-๖๐ เซนติเมตร ช่วง
ปิดเขื่อนยังมีอยู่ เครื่องมือที่ใช้จับ ได้แก่ เบ็ด กระจัง แห มอญ ราคา
กิโลกรัมละ ๑๐๐-๑๒๐ บาท

๔. ปลาหนู

เป็นปลาที่ชอบอยู่บริเวณน้ำไหลและตึก อยู่เป็นกลุ่มเป็นฝูงประมาณ ๑๐-๒๐ ตัว ไม่ทราบชัดเจนว่าวางไข่ช่วงไหน อาหารที่กิน คือ ไล่เตียน หอยเน่า น้ำหนักก่อนสร้างเขื่อนประมาณ ๕๐๐ กรัมถึง ๑ กิโลกรัม ความยาว ๔๐-๔๕ เซนติเมตร น้ำหนักช่วงที่เปิดเขื่อนประมาณ ๕๐๐ กรัม ถึง ๑ กิโลกรัม ความยาว ๔๐-๔๕ เซนติเมตร ช่วงปิดเขื่อนยังมีอยู่บ้าง เครื่องมือที่ใช้จับ ได้แก่ เบ็ด แห มอญ จีบ โต่ง ราคา กิโลกรัมละ ๑๐๐-๑๕๐ บาท

๕. ปลาปากหางเหลือง

เป็นปลาชอบอยู่เป็นฝูง อาศัยอยู่ขังน้ำลึก ไม่ดุร้าย วางไข่บริเวณน้ำไหลตลอดทั้งปี เช่น น้ำมูน กุด อาหารที่กิน คือ ไล่เตียน ข้าวเปลือก ตะไคร่น้ำ มด ปลวก น้ำหนักก่อนสร้างเขื่อนประมาณ ๓ กิโลกรัม ความยาว ๕๐-๖๐ เซนติเมตร น้ำหนักช่วงเปิดเขื่อนประมาณ ๓ กิโลกรัม ความยาว ๕๐-๖๐ เซนติเมตร เครื่องมือที่ใช้จับ ได้แก่ เบ็ด สะอึ่ง แห มอญ ถอบ ราคา กิโลกรัมละ ๑๐๐-๑๒๐ บาท

๒. ปลาปิ้ง

เป็นปลาที่ไม่ดุร้าย อยู่โตคเต็ยวบริเวณน้ำลึกไหลแรงตามขอนไม้ วางไข่ช่วงเดือน ๖-๘ (พฤษภาคม-กรกฎาคม) จะขึ้นไปไข่บริเวณต้นน้ำ แล้วปล่อยไข่ให้ลอยไปตามน้ำ หลังเปิดเขื่อนพบมาก ขึ้นช่วงเดือน ๘-๑๐ (สิงหาคม-กันยายน) ลงช่วงน้ำลดเดือน ๑๑-๑๒ (ตุลาคม-พฤศจิกายน) อาหารที่กินได้แก่ของเน่าเหม็น ผลหมากเฒ่า ผลห้าอึ้น น้ำหนักก่อนสร้างเขื่อนประมาณ ๑๒ กิโลกรัม และน้ำหนักมากที่สุดที่จับได้ ๑๕ กิโลกรัม ความยาว ๕๐ เซนติเมตร น้ำหนักหลังสร้างเขื่อนประมาณ ๓.๕ กิโลกรัม ความยาว ๕๐ เซนติเมตร ช่วงปิดเขื่อนยังมีอยู่บ้าง เครื่องมือที่ใช้จับ ได้แก่ เบ็ด มอง รากากิโลกรัมละ ๑๕๐ บาทขึ้นไป

